

Grondstoffenbeleidsplan
2025 – 2029
Gemeente Bergen op Zoom

Inhoud

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Van afval naar grondstof.....	5
1.3 Beleid	5
2. Afvalbeleid	6
2.1 Landelijk.....	6
2.2 Regionaal.....	7
2.3 Lokaal	7
3. Waar staat Bergen op Zoom.....	8
3.1 Service.....	8
3.2 Kosten.....	8
3.3 Milieurendement	9
4. Ambitie.....	10
4.1 Visie op afval	10
4.2 Doelstelling juiste balans tussen afname restafval en scheiden schone grondstoffen	10
4.3 Strategieën om de doelstelling te halen	10
5. Uitwerking beleid.....	12

Samenvatting

De gemeente Bergen op Zoom streeft naar een duurzame samenleving waarbij in de toekomst geen plek meer is voor afval.

Doelstellingen van dit beleidsplan:

Een juiste balans tussen de afname van de hoeveelheid restafval enerzijds en het scheiden van schone, hoogwaardig te recyclen grondstoffen uit huishoudelijk afval anderzijds. Concreet:

- Verlagen van de hoeveelheid restafval naar maximaal 100 kilogram per inwoner
- Minimaal 60% van het huishoudelijk afval in 2030 recyclen

In 2024 maakt de gemeente Bergen op Zoom een keuze voor de uitvoering van de toekomstige afvalinzameling waarbij de nadruk ligt op zoveel mogelijk milieurendement tegen zo acceptabel mogelijke kosten. De focus ligt op het terugdringen van de grote hoeveelheid GFT-E die nu nog in de restafvalcontainer terechtkomt.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van een duurzamer Bergen op Zoom en gelet op de stijgende kosten voor afvalverwerking wil de gemeente de komende jaren inzetten op méér hergebruik van afval en uiteindelijk minder restafval. Gezien de inzamelcijfers van de afgelopen jaren is het meer hergebruiken van afval en het produceren van minder restafval niet mogelijk zonder daarbij ook het afvalbeleid te wijzigen. Er zijn verdere maatregelen nodig om dit te bereiken.

Welke ambitie heeft de gemeente Bergen op Zoom om tot minder restafval en meer hergebruik te komen? En wat is de juiste balans tussen milieurendement, kosten en service? Het Grondstoffenbeleidsplan is een uitwerking van het bestuursakkoord 2022-2026 en de Handelingsperspectieven Toekomst 2035.

Bestuursakkoord 2022-2026

In het bestuursakkoord 2022-2026 is het volgende opgenomen:

“Het afvalbeleid vraagt om een herziening. De hoeveelheid restafval in Bergen op Zoom moet verder naar beneden. We willen de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke afvalstromen verhogen en daarmee de recycling verbeteren. Het afvalbeleid wordt in lijn gebracht met het nieuwe uitvoeringsprogramma VANG-HHA en de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen. Hierbij kijken wij naar diverse vormen van inzamelen. “

Handelingsperspectieven toekomstvisie 2035

De gemeente Bergen op Zoom heeft de Toekomstvisie 2035 vastgesteld. De Toekomstvisie is de koepelnota voor de beleidsvisies van de gemeente. Omdat Bergen op Zoom duurzame ontwikkeling belangrijk vindt sluit de Toekomstvisie aan bij een aantal van de zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN voor 2030. Binnen de Toekomstvisie worden vijf hoofdthema's onderscheiden:

1. Partnerschap om samen doelen te bereiken
2. Duurzame stad en gemeenschappen
3. Goede gezondheid en welzijn
4. Duurzaam wonen en beleven
5. Eerlijk werk en economische groei

Voor elk thema zijn handelingsperspectieven geformuleerd. Huishoudelijk afval wordt niet concreet benoemd in de Toekomstvisie en/ of de handelingsperspectieven. Binnen de verschillende thema's zijn echter wel handelingsperspectieven aan te wijzen die (deels) ook van toepassing kunnen zijn op het onderwerp huishoudelijk afval (inhoudelijk en de wijze waarop het is georganiseerd).

1. Het omvormen van de gemeentelijke organisatie tot een regiegemeente.
2. Beperken gemeentelijke inzet tot het maken van (wettelijk) beleid, het binnenhalen van middelen door samenwerking met hogere overheden en het verstrekken van subsidies, aanbesteden en contractmanagement.
3. Investeren in een intensieve samenwerking binnen de Stedelijke Regio West-Brabant-West. Het gaat hierbij om gezamenlijke beleidsformulering.
4. Duurzaamheid in de breedste zin van het woord vormt een belangrijk richtsnoer binnen de rol en betrokkenheid als gemeente.
5. Bergen op Zoom meldt zich aan als Global Goals/SDG (Sustainable Development Goals) gemeente waar we, met partners, stapsgewijs invulling aan geven, te beginnen bij de Groene Pluimdoelen: eerlijk werk en economische groei, duurzame consumptie en productie, klimaatverandering aanpakken en partnerschap om gezamenlijk doelen te bereiken. (SDG 8, 12, 13, 17). De gemeente heeft daar een 5^e SDG aan toegevoegd, namelijk SDG 3, Goede gezondheid en welzijn. Daarmee probeert Bergen op Zoom een goede balans te houden tussen economie, duurzaamheid en gezondheid en welzijn.
6. Bereid om te investeren in duurzaamheidsbewustwording bij inwoners en bedrijven en om duurzaamheidsmaatregelen bij particuliere bewoners te stimuleren.
7. Duurzame ontwikkeling nastreven via het bewust aantrekken van circulaire bedrijven.

1.2 Van afval naar grondstof

In een groeiende economie worden grondstoffen schaarser en raken (natuurlijke) bronnen uitgeput. Het continu weggooien van materialen en producten als restafval, vaak na kortstondig gebruik, draagt bij aan het uitputten van deze grondstoffen. Vrijwel alle afvalstoffen die vrijkomen in een huishouden, maar ook bij de gemeenten zelf en in bedrijven, zijn geschikt om opnieuw te gebruiken.

Zoals voorgeschreven in de Wet milieubeheer (hoofdstuk afvalstoffen) is elke gemeente wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. Dit betekent dat ook de gemeente Bergen op Zoom op dit onderwerp een belangrijke partij is in een duurzame samenleving.

1.3 Beleid

In de afgelopen jaren zijn in Bergen op Zoom geen grote beleidswijzigingen doorgevoerd. Het percentage hergebruik is hierdoor niet verder gestegen en de hoeveelheid restafval is in deze periode zelfs licht gestegen.

Het voor u liggende beleidsplan schetst de strategische koers van Bergen op Zoom voor de periode 2025-2029. Bergen op Zoom stelt in dit beleidsplan de kaders vast waaraan het toekomstige beleid moet voldoen, welke financiële ruimte daarvoor beschikbaar dient te zijn en legt de doelstellingen vast. Bij het stellen van de kaders moet de gemeente rekening houden met verschillende factoren, zoals de overeenkomst met Saver en andere contractpartners, onder andere voor de verwerking van afvalstromen.

Voor het bereiken van de doelstellingen moet de gemeente maatregelen nemen en antwoord geven op de vraag wat de best passende inzamelstructuur is om de ambitie waar te maken binnen de gestelde kaders.

Dit plan gaat over afval dat ontstaat bij particuliere huishoudens. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inzameling en de duurzame verwerking van dit huishoudelijke afval.

Afval dat ontstaat bij bedrijven, scholen en verenigingen (bedrijfsafval) wordt in dit plan niet behandeld.

Bedrijven, scholen en verenigingen zijn zelf verplicht om hiervoor een contract met een inzamelaar naar keuze af te sluiten.

2. Afvalbeleid

Bergen op Zoom heeft te maken met beleid en ontwikkelingen op landelijk, regionaal en lokaal niveau die van invloed (kunnen) zijn op de beleidsmaatregelen. Hieronder worden de belangrijkste kaders geschetst.

2.1 Landelijk

De Rijksoverheid heeft als doel dat Nederland in 2050 een volledig circulaire economie heeft. Beleidskaders en ontwikkelingen op het gebied van afval en grondstoffen zijn onderdeel van deze ambitie.

1. *Landelijk Afvalbeheerplan wordt Circulair Materialen Plan*

Het beleid voor het beheer van afvalstoffen in Nederland is opgenomen in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP). In het LAP is aangegeven dat het regelmatig zal worden geactualiseerd om in te kunnen spelen op ontwikkelingen in de transitie naar een circulaire economie. Een circulaire economie vraagt echter niet alleen om goed afvalbeheer aan het eind van de keten, maar ook om aandacht voor welke grondstoffen (primaire of secundaire) worden gebruikt en de manier waarop. LAP3 wordt daarom opgevolgd door een Circulair Materialenplan (CMP1). Met het CMP wordt de reikwijdte van het huidige LAP uitgebreid met meer sturing op hergebruik en preventie. Daarnaast moet de regelgeving uit het CMP vaker direct juridisch bindend zijn.

2. *Uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval 2021-2025*

Het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) is onderdeel van het Rijksbrede Programma voor de Circulaire Economie. Het VANG-programma was de afgelopen jaren met name gericht op het verminderen van de hoeveelheid restafval (maximaal 100 en 30 kilogram per inwoner per jaar in respectievelijk 2020 en 2025). De komende jaren richt het programma zich meer op een juiste balans tussen de afname van de hoeveelheid restafval enerzijds en het scheiden van schone, hoogwaardig te recycleren grondstoffen uit huishoudelijk afval anderzijds. Het nieuwe doel is om in 2030 minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recycleren.

3. *Nieuwe wettelijke scheidingsverplichting*

Sinds 1 juli 2020 is het 'Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen' van kracht. Gemeenten zijn nu wettelijk verplicht om GFT-E afval, papier, metaal, kunststof, glas en elektronische apparatuur gescheiden in te zamelen. Voor textiel en gevaarlijke afvalstoffen gaat deze verplichting in per 1 januari 2025. In het besluit is een aantal criteria opgenomen om af te kunnen wijken van gescheiden inzameling. Voor GFT-E afval kan alleen worden afgezien van gescheiden inzameling als dat technisch niet haalbaar of buitensporig duur is. Voor metaal, kunststof en glas kan van de verplichting tot scheiding worden afgeweken als een andere manier van inzamelen niet van invloed is op het potentieel voor hergebruik of recycling. Papier en textiel moeten altijd gescheiden worden ingezameld.

4. *Producentenverantwoordelijkheid uitgebreid*

Producentenverantwoordelijkheid is wettelijk vastgelegd in een ministeriële regeling en geldt voor producenten of importeurs die als eerste een product op de Nederlandse markt brengen. Producenten en importeurs zijn verantwoordelijk voor het opzetten van een logistiek systeem voor het afvalbeheer en ook om de financiering hiervan te organiseren. Bij dit principe is sprake van een ketenverantwoordelijkheid, omdat ook andere schakels in de keten (zoals gemeenten en detaillisten) hierbij verantwoordelijkheden hebben. Er bestaat al producentenverantwoordelijkheid voor onder meer batterijen, elektrische apparaten en verpakkingen. Het inzamelen van deze afvalstromen is meestal gedelegeerd aan gemeenten die hiervoor een vergoeding ontvangen vanuit het bedrijfsleven. Vanaf 2022 geldt ook producentenverantwoordelijkheid voor matrassen en in 2023 voor textiel. Per 1 juli 2021 betalen we in Nederland statiegeld voor kleine plastic flesjes en met ingang van 2023 ook voor blikjes.

De producentenverantwoordelijkheid voor kunststof verpakkingsafval is uitgewerkt in de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022. Nieuwe afspraken om de inzameling en recycling van verpakkingen te verbeteren en vereenvoudigen zijn vastgelegd in de Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029. Kernpunt in de wijziging is dat gemeenten de ketenregie teruggeven aan het Afvalfonds Verpakkingen en alleen nog verantwoordelijk zijn voor de inzameling en hiervoor een vergoeding ontvangen.

5. *Stijgende kosten*

Stijgende kosten hebben te maken met belastingen die de Rijksoverheid oplegt en met strengere eisen van acceptanten en verwerkers voor onder andere GFT-E afval, papier en karton en PBD die leiden tot meer afkeur en bijgevolg meerkosten voor de gemeente.

Belastingen Rijksoverheid

Elke gemeente heeft te maken met belastingen die de Rijksoverheid oplegt aan bedrijven om zo milieuvriendelijk gedrag tegen te gaan. Bedrijven zoals afvalverbrandingsinstallaties berekenen de belasting op het storten en verbranden van afval door aan degene die de afvalstoffen afgeeft en dat zijn de gemeenten. In 2018 was dit nog een bedrag van € 13,21 per ton. In 2024 bedraagt de afvalstoffenbelasting € 39,23 per ton. Het lijkt in de rede te veronderstellen dat de afvalstoffenbelasting de komende jaren nog verder stijgt. Deze belasting wordt via de afvalstoffenheffing ook rechtstreeks doorberekend aan de inwoners die restafval aanbieden.

Bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot betalen een nationale CO₂-heffing. Zo worden bedrijven meer gestimuleerd om bij hun investeringen rekening te houden met de gevolgen van CO₂-uitstoot. De heffing is deel van een breed pakket maatregelen dat industriële bedrijven stimuleert te investeren in verduurzaming. De CO₂-heffing geldt ook voor afvalverbrandingsinstallaties. Deze kosten kunnen niet worden doorberekend in bestaande contracten met gemeenten, waardoor dit gebeurt in de nieuwe contracten op het moment dat deze worden aanbesteed. De CO₂-heffing koppelt een prijs aan de industriële emissie van een ton CO₂. In 2021 is die prijs € 30. Het tarief loopt daarna ieder jaar op om in 2030 uit te komen op € 125 per ton CO₂. Dat gaat gepaard met dispensatierechten, die het effect van de heffing in de praktijk teniet zullen doen. Het ministerie van Financiën verwacht dat hierdoor de heffing pas in 2024 gevolgen gaat hebben voor bedrijven die hun CO₂-uitstoot onvoldoende weten terug te dringen.

Strengere acceptatie-eisen

Verwerkers constateren een achteruitgang in de kwaliteit van gescheiden ingezameld GFT-E afval. Hierdoor kan er minder kwalitatief hoogstaande compost worden gemaakt, zijn de uitdagingen voor de afzet van compost vergroot en wordt meer residu verbrand of gestort. Partijen GFT-E afval zullen vaker worden afgekeurd waardoor de kosten voor de gemeente stijgen. Ook bij gescheiden ingezameld papier en karton zien we een toename van het aandeel vervuiling met als consequentie meer afkeur en hogere kosten voor de gemeente. Tenslotte, de kwaliteit van het gescheiden ingezamelde PBD/PMD staat onder druk. Hier leidt afkeur van vrachten tot een lagere vergoeding voor de gemeenten en tot hogere kosten voor verwerking. Ondanks deze strengere controles heeft de gemeente Bergen op Zoom nog nauwelijks te maken gehad met afkeur van aangeleverde partijen.

2.2 Regionaal

Saver is hét regionale afvalinzamelings- en reinigingsbedrijf in West-Brabant. In opdracht van zeven gemeenten (Roosendaal, Halderberge, Bergen op Zoom, Rucphen, Zundert, Steenbergen én Woensdrecht) verzorgen zij de afvalinzameling. Saver is opgericht door de Savergemeenten en zij zijn 100% aandeelhouder. Wanneer Saver winst maakt dan komt dit ten goede van de aandeelhoudende gemeenten.

De missie van Saver is samen zorgen voor een schone leefomgeving, hergebruik stimuleren en het afval zorgvuldig en verantwoord inzamelen en laten verwerken, zodat grondstoffen zo veel mogelijk kunnen worden teruggewonnen. De visie van Saver: streven naar een circulaire leefomgeving waarin afvalstromen maximaal benut worden als nieuwe grondstoffen.

2.3 Lokaal

Lokaal worden de kaders bepaald door het bestuursakkoord 2022-2026 en de Handelingsperspectieven Toekomst 2035. In paragraaf 1.1 zijn deze kaders nader toegelicht.

3. Waar staat Bergen op Zoom

Deze vraag kunnen we beantwoorden door de prestatie op het gebied van afval te meten aan de hand van een drietal factoren: service, kosten en milieurendement.

3.1 Service

De manier van inzamelen die Bergen op Zoom hanteert voor de verschillende afvalstromen en het hanteren van het diftar-principe is gebruikelijk in veel Nederlandse gemeenten.

Huis-aan-huis	Breng
• Inzamelen kringloopgoederen • Inzamelen restafval • Inzamelen GFT-E • Inzamelen papier	• glas (boven- en ondergronds) • textiel (boven- en ondergronds) • PBD (boven- en ondergronds) • papier (ondergronds + registratie) • rest (ondergronds + registratie) • milieustraat

3.2 Kosten

Om een indruk te geven hoe het staat met de kosten van de afvalinzameling- en verwerking kijken we naar de hoogte van de afvalstoffenheffing. Grofweg bestaat de afvalstoffenheffing uit drie onderdelen: verwerkingskosten (= verwerkers), uitvoeringskosten inzameling (= Saver) en overige kosten (= kosten voor innen en beleid en beheer gemeente).

€/aansluiting	2023
Verwerkingskosten (= verwerkers)	83
Uitvoeringskosten (= inzameling Saver)	133
Overige kosten (= gemeente)	116
Totaal afvalstoffenheffing ¹	332
Aandeel kosten Saver in afvalstoffenheffing	40%

Het kostenaandeel van Saver in de heffing is 40%. De afgelopen jaren keerde Saver aan de gemeenten dividend uit. Elke gemeente bepaalt zelf of deze uitgekeerde winst (dividend) in mindering wordt gebracht op de afvalstoffenheffing. In de gemeente Bergen op Zoom wordt dit aandeel van de winst van Saver de laatste jaren verantwoord onder deelnemingen en komt het niet volledig ten gunste van het product Huishoudelijk Afval.

De kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval zitten in een gesloten financiering. Het totale afvalstoffenheffing dekt samen met de opbrengsten voor de monostromen (glas, papier, pbd, textiel) deze kosten.

Daarnaast is er ook een Voorziening egalisatie tarieven afvalstoffenheffing

Het doel van deze voorziening: Door inzet van deze voorziening kan de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen worden genivelleerd en wordt een grillig beeld in de hoogte van de jaarlijkse afvalstoffenheffing voorkomen. De tarifiering heeft namelijk kostendekkendheid als basis (Grondslag BBV art. 44, lid 1, sub b)

De voedingswijze van de voorziening: Uitgangspunt voor het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing is kostendekkendheid. Eventuele afwijkingen in de realisatie van de lasten of de baten, worden vereffend via deze voorziening. Voeding van de voorziening geschiedt aan de hand van overschotten uit een bepaald jaar, of uit het begroten van een dotatie

Het plafond van de voorziening: Voorgesteld wordt het plafond van de voorziening te bepalen op 5% van de jaarlijkse afvalstoffenheffing. Het plafond is in dit verband het noodzakelijk geachte niveau voor de opvang van tegenvallers. In voorkomende gevallen van een ongunstige realisatie in enig jaar, kan door de noodzakelijke onttrekkingen, het niveau

¹ De hoogte van de afvalstoffenheffing is gebaseerd op het vaste tarief voor een bemeterde aansluiting en een gemiddeld tarief mini-container 140 liter / 240 liter bij 13 aanbiedingen en gemiddeld tarief OGC 30 liter / 60 liter bij 52 stortingen.

tot onder dit plafond dalen. Een ondergrens wordt voorgesteld op 2% van de jaarlijkse afvalstoffenheffing. Als de voorziening onder de 2% zakt moet deze worden aangevuld. Zit de voorziening tussen de 2% en 5% nemen we in het tarief niets extra's op om de voorziening te laten toenemen. Mogelijk gevolg kan zijn in het ene jaar een meevaller en in het andere jaar een tegenvaller. Deze afwijkingen worden dan meegenomen bij het bepalen van het nieuwe tarief (als de doorwerking structureel is).

De opbrengsten uit afvalstoffenheffing worden mede bepaald door de uiteindelijke toename van het aantal aansluitingen en het aanbiedgedrag op huishoudelijk restafval. De praktijk leert dat de toename van het aantal aansluitingen een onzekere factor blijft, evenals de jaarlijkse hoeveelheden afval. De omvang van de lasten en de mate van kosten-dekkendheid van het tarief worden daardoor beïnvloed.

Als sprake is van een lagere omvang dan waarop het plafond is vastgesteld, dan dient in het eerstvolgende begrotingsjaar het tarief van de afvalstoffenheffing zodanig bepaald te worden dat het deficit – eventueel ten dele - teniet wordt gedaan. Omgekeerd geldt dat bij een overschrijding van het plafond, eveneens verrekening in het tarief van de afvalstoffenheffing voor het volgende jaar plaats vindt. De omvang wordt altijd bepaald aan de hand van de werkelijke cijfers, met de jaarrekening als basis. Bij de vaststelling van het tarief en de inzet van de voorziening voor een komend jaar is de realisatie over het jaar dat voorafging aan het lopende jaar bepalend

3.3 Milieurendement

De hoeveelheid afval betreft het totaal van ongescheiden restafval, zoals restafval uit containers en grof restafval van de milieustraat en gescheiden grondstoffen, zoals GFT-E, papier, glas, PBD, textiel en gesorteerd grof huishoudelijk afval. We vergelijken Bergen op Zoom met Roosendaal en het gemiddelde van vergelijkbare stedelijke gemeenten. In Bergen op Zoom komt in vergelijking met Roosendaal en het landelijk gemiddelde van vergelijkbare sterk stedelijke gemeenten relatief veel huishoudelijk afval vrij, gemiddeld per inwoner 614 kilogram. In Roosendaal is dit 563 kilogram en gemiddeld landelijk in vergelijkbare gemeenten 516 kilogram. Het verschil zit met name in het hogere afvalaanbod op de milieustraat. Ook de hoeveelheid restafval (totaal ingezameld met containers en aangeboden op de milieustraat) ligt in Bergen op Zoom beduidend hoger dan in Roosendaal en is ook meer dan gemiddeld landelijk. De hoeveelheid restafval in Bergen op zoom is na de invoering van diftar (2013) fors gedaald en daarna nagenoeg gelijk gebleven. Zie tabel volgende pagina.

Hoeveelheden in kg per inwoner	Bergen op Zoom	Roosendaal	CBS sterk stedelijk
fijn restafval	183	127	169
GFT-E	94	125	92
papier	52	52	49
PBD	16	28	24
glas	23	22	22
textiel	4,5	4,8	5,0
KCA	1,7	1,1	1,5
overig gescheiden	0,0	2,6	0,6
subtotaal fijn huishoudelijk afval	375	362	363
grof restafval	44	9	33
grof tuinafval	35	33	21
puin	64	69	30
hout	48	35	33
overig gescheiden	49	54	36
subtotaal grof huishoudelijk afval	240	201	153
totaal restafval (fijn + grof restafval)	227	136	202
totaal gescheiden	387	427	314
totaal fijn en grof huishoudelijk afval	614	563	516
<i>Percentage hergebruik</i>	<i>63%</i>	<i>76%</i>	<i>61%</i>

Bron: CBS

In de Saver-gemeenten Halderberge en Woensdrecht ligt het totale aanbod huishoudelijk afval met respectievelijk 712 en 833 kilogram per inwoner hoger dan in Bergen op Zoom en Roosendaal. De hoeveelheid restafval ligt in deze gemeenten lager, namelijk op 144 kilogram in Halderberge en 189 kilogram in Woensdrecht. In onderstaande tabel staat de ontwikkeling van de hoeveelheid restafval in alle Saver-gemeenten vanaf 2012.

Hoeveelheden in kg per inwoner	VANG	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Trend
Bergen op Zoom	100	260	217	210	208	205	204	206	207	227	221	↓
Halderberge		213	244	179	188	184	188	189	139	144	139	↓
Roosendaal		231	221	168	167	164	168	172	172	142	156	↓
Woensdrecht		258	181	191	185	181	176	178	166	189	186	↓

Bron: CBS

4. Ambitie

Bergen op Zoom heeft behoefte aan een beleid dat niet alleen het kader is voor de uitvoering, maar ook de mogelijkheid biedt om te kunnen anticiperen op veranderende situaties. Zo kan de gemeente mee met de ontwikkelingen in de afvalbranche en staat de deur open naar meer mogelijke manieren van afval inzamelen.

4.1 Visie op afval

Bergen op Zoom streeft naar een duurzame samenleving waarbij in de toekomst geen plek meer is voor afval. Een 'afvalvrij' Bergen op Zoom is er niet van vandaag op morgen. De gemeente blijft zich daarom nadrukkelijk richten op haar kerntaken ten aanzien van huishoudelijk afval, namelijk stimuleren van de gescheiden inzameling van herbruikbaar afval (grondstoffen) en het voorkomen en verminderen van restafval tegen acceptabele kosten. Het uitgangspunt hierbij is 'de vervuiler betaalt'.

4.2 Doelstelling juiste balans tussen afname restafval en scheiden schone grondstoffen

'Afvalvrij' als zodanig bestaat nog niet. De gemeente is van mening dat een juiste balans gevonden moet worden tussen de afname van de hoeveelheid restafval enerzijds en het scheiden van schone, hoogwaardig te recycleren grondstoffen uit huishoudelijk afval anderzijds. De concrete en in 2023 door een groot deel van de gemeenteraad aangegeven ambitie houdt rekening met de landelijke VANG-doelstelling van 100 kilogram restafval per inwoner. Op dit moment staat Bergen op Zoom op 200 kilogram restafval per inwoner. Daarom is 100 kilogram restafval per inwoner een realistische doelstelling. Binnen de planperiode 2025-2029 koerst Bergen op Zoom op het behalen van maximaal 100 kilogram restafval per inwoner. Bovenstaande doelstelling biedt de gemeente houvast voor de toekomstige invulling van het afvalbeleid. Met ongewijzigd beleid gaat Bergen op Zoom deze doelstelling niet halen.

4.3 Strategieën om de doelstelling te halen

Er zijn verschillende inzamelstrategieën waarmee de doelstellingen kunnen worden gehaald. Zo'n 50 gemeenten, voornamelijk in het oosten en zuiden van Nederland, hebben de 100 kilogram restafval per inwoner per jaar al gehaald. Dit betreft vooral gemeenten in landelijk gebied. Het zijn, op een enkele uitzondering na, gemeenten die het aanbieden van restafval financieel belasten. Dit doen zij wel in combinatie met een verlaging van het serviceniveau voor restafval (denk aan kleinere containers, een zak als inzamelmiddel, verlagen van de inzamelfrequentie of het wegbrengen van restafval). De service voor het herbruikbare afval is dan wel geoptimaliseerd. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van inzamelmiddelen en/ of het verhogen van de inzamelfrequentie.

Bron- of nascheiding

Volgens LAP3 hebben gemeenten ruimte om binnen de landelijke kaders en doelstellingen te kiezen voor afvalscheiding aan huis of nascheiding van het restafval. Nascheiding is op dit moment vooral een optie om kunststof

verpakkingen, blik en drankkartons uit het fijn restafval te halen. Voor glas, GFT-E afval, textiel en papier en karton is nascheiding op dit moment geen optie. Een milieu- en/ of kostenvoordeel van nascheiding ten opzichte van bronscheiding is niet aantoonbaar. Hoewel de techniek zich snel ontwikkelt, zijn er een aantal uitdagingen in de nascheiding waar nog geen oplossing voor is gevonden.

Ondersteunend beleid

Communicatie heeft een belangrijke waarde als ondersteunend instrument bij het introduceren van veranderingen in de gemeenten. Dit geldt ook voor de afvalinzameling. Denk aan het aanpassen van het serviceniveau en het introduceren of aanscherpen van een financiële prikkel. Communicatiecampagnes die alleen zijn gericht op het verbeteren van afvalscheiding, zonder wijzigingen in het serviceniveau leiden niet of slechts tijdelijk tot een beperkt beter scheidingsresultaat, zo blijkt uit ervaringen in andere gemeenten. In de communicatie moet vooral ingezet worden op gedragsverandering en kennis (wat mag er bij het PBD, wat gebeurt met het n ingezamelde afval, etc.).

5. Uitwerking beleid.

Met de uitgesproken ambitie van een juiste balans tussen afname hoeveelheid restafval (maximaal 100 kilogram restafval per inwoner) en scheiden van schone grondstoffen, kan de gemeente nu verschillende scenario's voor de toekomstige afvalinzameling opstellen. Hierin worden uiteraard de ervaringen in andere gemeenten met het verhogen van het serviceniveau van herbruikbare afvalstromen, alsook het verlagen van het serviceniveau voor restafval en een aanscherping van de financiële prikkel meegenomen. De focus ligt op het terugdringen van de hoeveelheid GFT-E die nu nog in de restafvalcontainer terechtkomt.

Bij het opstellen van de scenario's kijken we naar de belangrijkste afvalstromen: restafval, GFT-E-afval, PBD-afval en oud papier en karton. Hierbij geldt dat 'service' belangrijk is, maar de gemeente kiest ervoor om de nadruk te leggen op zoveel mogelijk milieurendement tegen zo laag mogelijke kosten.

Hoe de 100 kg restafval per inwoners bereikt kunnen worden is opgenomen in de bijlage met strategische keuzes